

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BIAŁOGARDZIE
ZA ROK 2022**

1 luty 2023 r.

Spis treści

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISK.....	5
II. POMOC SPOŁECZNA.....	7
1.1 Analiza świadczeń z pomocy społecznej.....	7
2.1 Praca socjalna.....	13
2.2 Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	16
2.3 Inne działania podejmowane na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	17
III. Stypendia Szkolne	18
3.1 Świadczenia rodzinne.....	19
3.2 Fundusz alimentacyjny.....	21
3.3 Karta Dużej Rodziny.....	22
3.4 Świadczenie wychowawcze	23
3.5 Czyste powietrze	24
3.6 Dodatek osłonowy.....	24
3.7 Dodatki do źródeł ciepła	25
3.8 Pomoc dla obywateli Ukrainy	26
V. WYKONANIE FINANSOWE ZA 2022 ROK ORAZ PLAN NA 2023 ROK GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁOGARDZIE.....	28
VI. PLAN I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2023 ROK.....	31

WSTĘP

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie jest jednostką organizacyjną Gminy, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, polegające na udzielaniu świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej, pomocy usługowej, pracy socjalnej i wsparcia środowiskowego. Pomoc społeczna powszechnie rozumiana głównie, jako wsparcie finansowe i rzeczowe, obecnie jest ukierunkowana na wszelkiego rodzaju działania, zmierzające poprzez pracę socjalną do przezwyciężania trudności określanych jako czasowe, jedynie przy niewielkim wsparciu finansowym.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie w szczególności należy:

- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji oraz wypłata zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych celowych;
- kierowanie do domów pomocy społecznej, schronisk, noclegowni oraz opłacanie lub dofinansowanie opłat za pobyt w nich;
- zapewnienie pomocy w formie posiłku;
- zapewnienie pomocy w formie całodziennego wyżywienia i zakwaterowania Obywateli Ukrainy na terenie naszej Gminy;
- opłacanie składek emerytalnych, rentowych i zdrowotnych za osoby korzystające z pomocy i kwalifikowanie do w/w świadczeń;
- potwierdzanie prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- świadczenie pracy socjalnej;
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w ramach systemu pieczy zastępczej;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i pielęgnacyjnych;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych dla Obywateli Ukrainy;
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych oraz dodatków osłonowych;
- przyznawanie i wypłacanie dodatków węglowych oraz dodatków do innych źródeł ciepła;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendium szkolnego;
- przyznawanie i wypłacanie jednorazowego świadczenia w kwocie 300 zł dla Obywateli Ukrainy;

- realizacja programu Karta Dużej Rodziny;
- realizacja ustawy o „pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”;
- realizacji programu „Czyste powietrze”,
- prowadzenie obsługi administracyjno- technicznej Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Powyższe zadania w 2022 r. podobnie jak w latach ubiegłych były realizowane ze środków finansowych pochodzących z Urzędu Gminy w Białogardzie i Wojewody Zachodniopomorskiego za pośrednictwem Urzędu Gminy, dodatkowo w roku 2022 realizowane były zadania ze środków finansowych Funduszu Pomocy Obywatelom Ukrainy za pośrednictwem Urzędu Gminy.

Kryterium dochodowe obowiązujące w ustawie o pomocy społecznej wynosi:

- na osobę samotnie gospodarującą - 776zł,
- na osobę w rodzinie – 600zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej dwóch z dysfunkcji, powodującej nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny (tj. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność lub długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna).

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej lub odmowa ich przyznania następuje w drodze wydania decyzji administracyjnej zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Zmieniające się uwarunkowania społeczne, a także nowe unormowania prawne w obszarze polityki społecznej państwa wywierają ogromny wpływ na rodzaj działań, podejmowanych przez Ośrodek zarówno na gruncie pomocy społecznej, jak i na innych poziomach zabezpieczenia społecznego.

I. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISK

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomocą obejmuje mieszkańców naszej Gminy Białogard oraz Obywateli Ukrainy , którzy przebywali oraz przebywają na terenie naszej Gminy. Pomoc kierujemy do świadczeniobiorców: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego „Rodzina 500+”, stypendiów szkolnych oraz pomoc dla Obywateli Ukrainy którzy przebywali i przebywają na terenie naszej Gminy. Liczbę rodzin objętych pomocą przedstawia tabela nr 1:

TABELA NR 1

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba rodzin/osób objętych pomocą
1	Pomoc społeczna	180 rodziny
2	Zasiłki rodzinne, fundusz alimentacyjny	Śr- 408 rodzin, Fa- 55 rodzin
3	Stypendia szkolne	145 rodzin
4	Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”	741 rodzin
5	Czyste Powietrze	7 rodzin
6	Dodatek mieszkaniowy i osłonowy	Dod. mieszk.- 114 rodzin, dod. osłonowy 896 rodzin
7	Dodatek węglowy	1299 osób
8	Dodatek do innych źródeł ciepła	645 osób
7	Pomoc dla Obywateli Ukrainy	39 rodzin

W 2022 r. realizując zadania wydano ogółem 4307 decyzji/informacji administracyjnych, w tym 748 z zakresu pomocy społecznej, 495 z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 145 z zakresu ustawy o systemie oświaty- stypendia szkolne, 14 zakresu realizacji programu „Rodzina 500+” .

Z powyższych danych można zaobserwować, spadek liczby rodzin, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Duży wpływ miało na to wprowadzenie i realizacja programu „Rodzina 500+”, zwiększona ilość kontraktów socjalnych zawieranych między klientem a pracownikiem socjalnym pod kątem zatrudnienia oraz zwiększenie aktywności zawodowej

klientów pomocy społecznej.

W 2022 roku z pomocy społecznej skorzystały następujące grupy osób: osoby bezrobotne i poszukujące pracy, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, rodziny zagrożone alkoholizmem, osoby bezdomne, osoby opuszczające zakłady karne, osoby u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz Obywatele Ukrainy.

Analizę statystyczną występujących problemów oraz liczbę środowisk przedstawia tabela nr 2.

TABELA NR 2

Przyczyny korzystania z pomocy	Liczba środowisk / liczba osób w rodzinie
Bezrobocie	94/255
Niepełnosprawność	71/138
Długotrwała choroba	93/190
Ubóstwo	137/315
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	22/71
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3/3
Przemoc w rodzinie	0/0
Narkomania i alkoholizm	14/24
Zagrożenie bezdomnością	5/5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9/31
Wielodzietność	23/121
Zdarzenia losowe	10/24

Z powyższych danych wynika, że u większości osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej występuje wielopropblemowość. W 2022 r. zarejestrowanych osób w wieku produkcyjnym w Powiatowym Urzędzie Pracy było 492 osób a w 2021 r. -728 osób.

Wraz ze spadkiem na przełomie lat 2021/2022 osób bezrobotnych zmniejszyła się ilość rodzin korzystających ze świadczeń pomocy.

II. POMOC SPOŁECZNA

1.1 Analiza świadczeń z pomocy społecznej

1.1.1. Zadania zlecone gminie.

TABELA NR 3

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń wypłaconych w zł
1.	ZASIŁKI STAŁE w tym	39	383	206 062,67
	Osoby samotnie gospodarujące	32	338	186 544,20
	Pozostające w rodzinie	7	45	19 518,47
2.	SKŁADKI ZDROWOTNE opłacane za osoby otrzymujące niektóre świadczenia z pomocy społecznej	33	319	16 323,21
RAZEM		x	x	428 448,55

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę świadczeń wypłaconych oraz kwotę przeznaczoną na te świadczenia.

Nowelizacja Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. w minionych latach zmniejszyły liczbę zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej. W praktyce sprowadza się to do realizacji pomocy w formie wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki, opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe i realizujące indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki jest wypłacane osobom, które postanowieniem sądu zostały ustanowione prawnymi opiekunami osób całkowicie ubezwłasnowolnionych lub nieletnich.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest za osoby pobierające zasiłek stały oraz za osoby realizujące zatrudnienie socjalne w Centrum Integracji Społecznej.

1.1.2 Zadania własne gminy.

W ramach zadań własnych Ośrodek świadczył pomoc w formie: zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, przeznaczonych głównie na żywność, odzież, opał, energię, zakup gazu, remont mieszkania, zakup środków czystości, zakup leków, schronienie. Z tych środków pokrywano również koszty pochówku osób, których rodzina nie miała możliwości tego uczynić lub nie posiadały osób bliskich. Tabela nr 4 przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę udzielonych świadczeń oraz kwotę wydatkowaną na poszczególne świadczenia.

TABELA NR 4

Lp	Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Pochówek	0	0	0,00
2	Inne zasiłki celowe i w naturze (opał, leki, żywność, inne formy)	65	81	79 975,43
3	Schronienie / gotowość	3	459	29 776,00
4	Domy pomocy społecznej	16	132	397 352,86
5	Zasiłki okresowe	76	275	101 129,71
6	Usługi opiekuńcze	40	3751	129 751,23

7	Usługi specjalistyczne	1	163	19 670,00
	RAZEM	x	x	757 655,23

Jak wynika z powyższej tabeli na realizację świadczeń w tym zakresie wydatkowano ogółem 757 655,23 zł.

W 2022 roku gminy otrzymały dotację celową z budżetu państwa na pokrycie wydatków na zasiłki stałe i zasiłki okresowe.

Osoba ubiegająca się o przyznanie zasiłku stałego musi posiadać co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności i wykazać brak uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zasiłek stały stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. W 2022 roku wysokość zasiłku stałego wynosi 719 zł. Przyznany zasiłek stały nie mógł być niższy od kwoty 30zł. Ogółem z tej formy pomocy skorzystało 39 osób na ogólną kwotę 206 062,67 zł

Na realizację zasiłków okresowych w 2022r. wydatkowano kwotę- 101 129,71 zł, a skorzystało z tej formy pomocy 76 rodzin.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. **Usługi opiekuńcze** obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białogardzie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie oraz Centrum Integracji Społecznej kontynuował realizację projektu pn. „ProOpieka- kompleksowe usługi opiekuńcze” do dnia 31.05.2022 roku. Projekt dawał możliwość objęcia bezpłatnymi usługami opiekuńczymi mieszkańców Gminy Białogard. Z tej formy wsparcia w roku 2022 skorzystało łącznie 40 osób wymagających wsparcia, którym zapewniona została opieka. Realizacją usług opiekuńczych w ramach projektu „ProOpieka- kompleksowe usługi dla mieszkańców Gminy Białogard zajmowała się Spółdzielnia Socjalna „Feniks”.

Od 01.06.2022 roku usługi świadczone były przez osoby zatrudnione jako opiekunowie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie. Zgodnie z uchwałą nr L/278/2021 Rady Gminy Białogard z dnia 30 grudnia 2021r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi

opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 05 stycznia 2022r., poz. 47), odpłatność za godzinę świadczonych usług opiekuńczych wynosi 26,00zł, z czego osoba uprawniona pokrywa częściową odpłatność na podstawie tabeli stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały. W okresie od 01.06.2022r. do 31.12.2022r. z tej formy wsparcia skorzystało **12 osób, zrealizowano 529 godzin usług**, świadczonych przez dwie opiekunki środowiskowe zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na podstawie przepisu art. 18 ust 3 ustawy o pomocy społecznej, gmina organizuje i świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Szczegółowe przepisy dotyczące m. in. rodzaju specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i kwalifikacji osób świadczących takie usługi określone są w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm).

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest tu wyróżnionej grupie osób. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych, regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, że ośrodki pomocy społecznej, w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Przy określeniu komu przysługuje pomoc w formie usług specjalistycznych zastosowanie ma ogólna zasada dotycząca usług, zapisana w ustawie o pomocy społecznej. Zasada ta wskazuje, że pomoc w formie usług specjalistycznych może być przyznana osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

W roku 2022 z tej formy wsparcia skorzystała 1 rodzina.

Osoby ubiegające się o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej to głównie osoby samotne, bądź też nie mogące oczekiwać na wsparcie ze strony rodziny, długotrwale chore, które nie mogą samodzielnie egzystować w środowisku domowym. Istotną konsekwencją demograficznego starzenia się społeczeństwa jest coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych. Postępujące procesy geriatryczne stwarzają wnioskodawcom trudności w zakresie samodzielnego zabezpieczenia potrzeb życiowych, długotrwała choroba lub niepełnosprawność ogranicza ich funkcjonowanie społeczne oraz marginalizację życia.

Dlatego też realizacja zadań ujętych w art. 54 ustawy o pomocy społecznej tj. umieszczenia w domu pomocy społecznej i pokrycie kosztów związanych z pobytem osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Aktualnie potrzeba jest skierowania 3 osoby do Domu Pomocy Społecznej.

Na zabezpieczenie pobytu osobom w domach pomocy społecznej w 2022 roku wydatkowano kwotę 397 352,86 zł dla 16 osób.

1.1.3 Program „Posilek w szkole i w domu”.

Na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dnia 15 października 2018r. o ustanowieniu wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, z budżetu Wojewody Ośrodek otrzymał dotację w kwocie 520 000,00 zł. Łączny koszt programu wyniósł 679 670,00 zł.

W ramach programu realizowano zadania poprzez dożywianie dzieci w żłobkach, przedszkolach, szkołach, schroniskach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie przyznawał również pomoc podopiecznym w postaci zasiłków celowych. W ramach tych działań wykorzystany był również udział środków własnych w wys. min 20%. Wydatki w tym zakresie oraz liczbę rodzin, które skorzystały z tej pomocy przedstawia tabela nr 5.

TABELA NR 5

	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Posiłki w szkole	0	0	0,00
Posiłki w schroniskach i innych stołówkach	0	0	0,00
Zasiłki celowe/ świadczenia rzeczowe	108/0	840/0	679 670,00/0,00
Razem	X	X	679 670,00

Świadczenia w zakresie dożywiania (bezpłatne posiłki) uprawniają do korzystania większą grupę osób niż do innych świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Fakt ten wynika z Uchwały Rady Gminy Białogard z dnia 12 lutego 2014 r. „w sprawie podwyższenia kwot kryteriów dochodowych uprawniających do wsparcia osób w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania *Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023* oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z tego programu” W ramach programu w 2022 r. objęto pomocą 285 osób.

2.1 Praca socjalna

Jednym z wielu zadań prowadzonych przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jej zadaniem jest aktywizowanie ludzi do rozwoju w pełni ich możliwości, zapobieganie dysfunkcjom, przywracanie klientowi sił i kontroli nad własnym życiem przez odnajdywanie i wspieranie jego zasobów energii i kompetencji. To coś więcej niż aktywizowanie podopiecznego do działania. W pracy socjalnej chodzi o odkrycie u klienta, właśnie w sytuacji kryzysu, mocnych stron i zdolności, a następnie umiejętne odzyskiwanie przez niego kontroli nad kształtowaniem własnego życia.

Praca socjalna jest trudnym działaniem, wymagającym czasu, a większość czasu pracy pracownicy socjalni muszą poświęcić na prowadzenie obszernej dokumentacji swoich podopiecznych. Ponadto klienci Ośrodka wymagają od pracownika socjalnego sprawności działania w celu poprawienia ich sytuacji materialnej, czyli oczekują świadczenia pieniężnego, nie widząc przyczyn ubóstwa. Często nie chcą współpracować z pracownikiem, przyjmują postawę roszczeniową, nie ujawniają problemów rodziny, jak np. alkoholizm, przemoc, narkomania. Pracą socjalną objęte są wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej, gdyż nierozzerwalnie towarzyszy ona przyznawanym świadczeniom na mocy ustawy. W 2022 roku pracownicy objęli pomocą 165 rodzin w tym 391 osób, w których przeprowadzili 641 wywiadów środowiskowych. Podczas wywiadu pracownik socjalny uzyskuje informacje o rodzinie, obserwuje, mierzy skalę występowania problemu, aby w razie konieczności podjąć działania interwencyjne. Możemy zaobserwować, w porównaniu do roku 2021, średni spadek rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, pracownicy socjalni zawierają kontrakty socjalne. Postanowienia kontraktu są dostosowane do okoliczności konkretnego przypadku. Kontrakt zawiera uprawnienia i zobowiązania przystępujących do niego stron. Jest niezbędny w sytuacjach, gdy osoba lub rodzina nie chce współpracować z pracownikiem socjalnym w zakresie poprawy własnej sytuacji, np. podjęcie zatrudnienia, podjęcie leczenia odwykowego. W roku 2022 pracownicy socjalni sporządzili 5 kontraktów socjalnych, warunki kontraktu nie zrealizowały 2 rodziny. Stwarzają natomiast płaszczyznę porozumienia i poddają strategię, umożliwiając osiągnięcie niewielkich postępów, które wspólnie składają się na poprawę efektywności działań.

Pracownicy socjalni swoją pracą obejmują również osoby bezdomne. W 2022 r. na terenie naszej gminy przebywało 6 osób bezdomnych. W najtrudniejszym okresie jesienno- zimowym

pracownicy socjalni muszą zadbać o ich ochronę. We współpracy z pracownikami przytulisk i noclegowni organizują miejsca w placówkach i przekonują bezdomnych o konieczności skorzystania z proponowanych ofert. Często są to długie pertraktacje, gdyż osoby te nie rozumieją zagrożenia, jakie niesie ta pora roku. Systematycznie oferują pomoc w załatwieniu lokalu mieszkalnego i jego wyposażeniu. Indywidualna praca z osobami bezdomnymi realizowana jest w dwóch kierunkach: w pierwszej kolejności konieczne jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb egzystencjalnych, czyli schronienia, posiłków, pomocy medycznej, zabezpieczenie niezbędnej i stosownej odzieży oraz udzielanie pomocy finansowej stosownej do pojawiających się potrzeb. Drugi kierunek działania to praca socjalna skoncentrowana na wyjściu z bezdomności. Część osób bezdomnych z chwilą nadejścia zimy organizuje sobie miejsce pobytu we własnym zakresie, 3 osoby przyjęło pomoc w postaci schronienia, ale wiele osób bezdomnych odrzuciło propozycję pomocy w tej formie.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych. Każdy z pracowników posiada obszar swojej pracy. Średnio na pracownika socjalnego przypada ok. 100 aktywnych środowisk.

Pracownicy socjalni działając na rzecz zmiany, życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin współpracują z Sądem, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Uzależnień, zakładami karnymi, pracownikami przytulisk i noclegowni, lekarzami rodzinnymi i pedagogami szkolnymi, pracownikami Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy.

Na mocy porozumienia zawartego między MPiPS a Centralnym Zarządem Służby Więziennej Ośrodek otrzymuje informacje na temat osób opuszczających zakłady karne. Częstym problemem bywa brak możliwości powrotu do miejsca ostatniego pobytu. W takich sytuacjach pracownicy również organizują miejsca w placówkach oraz wsparcie finansowe, z którego skorzystały 3 osoby po odbyciu kary pozbawienia wolności.

W swoich działaniach pracownicy socjalni mają styczność również ze zjawiskami przemocy domowej. Skuteczne pomaganie ofiarom przemocy domowej wymaga uwzględnienia różnych aspektów życia rodziny. Ofiary przemocy potrzebują pomocy psychologicznej, socjalnej, często medycznej. Swoje działanie w tych rodzinach pracownicy wspierają specjalistami, którzy mają nie tylko kwalifikacje zawodowe, ale także kompetencje, predyspozycje psychiczne, możliwości stosowania różnych narzędzi badawczych, umiejętność wspierania rodziny. Współpracują ściśle z Powiatową Komendą Policji, kuratorami, pedagogami szkolnymi. W 2022 roku pracownicy uczestniczyli w 31 spotkaniach roboczych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

W rodzinach, w których występuje alkoholizm, wielodzietność i w rodzinach niepełnych

prowadzone jest poradnictwo. Wymienione okoliczności często utrudniają, a nawet uniemożliwiają rodzinie samodzielne, bez pomocy z zewnątrz przezwyciężenie trudnej sytuacji. Czasami jest to długi proces działań wymagający cierpliwości, zrozumienia problemu, aż do osiągnięcia postawionego celu.

Praca socjalna to również pomoc w wyszukiwaniu zatrudnienia rodzinom, mobilizowanie do jego podjęcia. Wśród podopiecznych pomocy społecznej można zauważyć nieumiejętność poszukiwania pracy, brak znajomości aktywnych form jej znalezienia. Brak podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy posiada przełożenie na proces utrwalania się postawy biernej oraz dominacji przekonania o bezsilności wobec wymagań współczesnego rynku pracy, słabości, niskiej samooceny. Bezrobocie i w konsekwencji korzystanie z zasiłków pomocy społecznej staje się sposobem na życie zarówno osób zdrowych jak i niepełnosprawnych. Zadaniem pracowników socjalnych pomagającym osobom bezrobotnym jest m. in. informowanie o warunkach i możliwościach uzyskania pomocy, wychwytywanie trudnych przypadków socjalnych wśród osób bezrobotnych, kontrola aktywności klientów w poszukiwaniu pracy, informowanie o ofertach pracy oraz aktywizowanie poprzez uczestnictwo w programie zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. Program ten realizują w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie 3 osoby. Brak pracy bywa przyczyną ubóstwa rodzin i jest wynikiem rosnących zadłużeń za czynsz i energię elektryczną. Podjęcie zatrudnienia chroni rodzinę przed nakazem eksmisji z zajmowanego lokalu.

Wiele osób, z uwagi na wiek lub ciężką chorobę, jest niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W tych sytuacjach pracownicy socjalni podejmują kroki w kierunku umieszczenia tych osób w domach pomocy społecznej, gdzie zapewniona jest stała, profesjonalna opieka.

Wiele wysiłków od pracowników socjalnych wymaga praca z indywidualnymi przypadkami. Dotyczy to głównie osób zaburzonych psychicznie, gdyż w tym przypadku ważne są nie tylko cele zdrowotne, ale również dobro osobiste. W sytuacjach, w których rodziny nie wyrażają chęci na współpracę z pracownikiem socjalnym w ramach prowadzonej pracy socjalnej lub stan zdrowia ogranicza możliwość podejmowania decyzji, pracownicy występują do Sądu o wydanie postanowienia w sprawie umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej o odpowiednim profilu w zależności od jednostki chorobowej lub nadzór kuratora nad rodziną.

Pracownicy socjalni uczestniczą również w działaniach Zespołu Doradczego ds. rozwiązywania problemów narkomanii.

Wykonując szeroki zakres działań zawsze kierują się zasadą dobra osób i rodzin, którym służą, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia.

Praca socjalna jest trudnym zadaniem i wymaga od pracownika socjalnego dobrego przygotowania zawodowego. Mobilizuje pracowników do podnoszenia kwalifikacji przez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach specjalistycznych oraz podejmowania nauki na wyższych uczelniach, jak również zdobywania specjalizacji zawodowych.

Asystent rodziny

W dniu 28 kwietnia 2011r. Sejm przyjął ustawę o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ma przede wszystkim na celu pomoc rodzinom, które mają kłopoty wychowawcze oraz zmienić system opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców. Ustawa wprowadza funkcję tzw. Asystenta rodziny, który ma wspierać nie tylko w przewyżnianiu problemów wychowawczych, ale również w codziennych sprawach.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Dyrektor Ośrodka zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, asystent podejmuje pracę z rodziną.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. W 2022r. pomocą asystenta objętych było 17 rodzin.

2.2 Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie działa Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został powołany na mocy Uchwały Rady Gminy Nr V/31/11 z dnia 16 marca 2011r.

W skład Zespołu wchodzi pedagogzy ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich, kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego, przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji, kierownik Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, przedstawiciel Urzędu Gminy, przedstawiciel ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy GOPS.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i podejmowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przemocy w rodzinie. Czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

podejmowane są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

W 2022 r. założonych zostało 16 Niebieskich Kart w tym, 13 przez funkcjonariuszy policji, 2 karty przez tutejszych pracowników socjalnych i 1 przez MOPS Białogard. Zespół podjął działania zgodnie z procedurą i powołał 31 grupy robocze. Osoby objęte pomocą w ramach procedury „Niebieskiej Karty” otrzymały wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego, w uzasadnionych przypadkach schronienia. Osoby stosujące przemoc były kierowane do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym dla sprawców przemocy, w sytuacji osób uzależnionych podejmowano działania skierowane na podjęcie leczenia odwykowego. Pracownicy socjalni monitorują środowiska, pozostając w stałym kontakcie z osobami w celu udzielenia w razie potrzeby natychmiastowego wsparcia.

Szczegółową analizę przedstawia sprawozdanie z działań podjętych przez Interdyscyplinary Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2.3 Inne działania podejmowane na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w ramach PO PŻ kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/ rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Pomoc przekazywana jest w formie artykułów spożywczych osobom najbardziej potrzebującym i znajdującym się w trudnej sytuacji (określone przesłanki art. 7 ustawy o pomocy społecznej), przekazywane bezpłatnie.

Program realizowany jest przez organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym wyłonione w drodze konkursu tj. Caritas Polska, Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Federacje Polskich Banków Żywności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2022 r. kontynuuje bezpośrednie wsparci podopiecznym w ramach bezpłatnej dystrybucji żywności jako jednostka wytypowana przez Wójta do realizacji w/w zadania.

W 2022 r. z w/w wsparcia skorzystało 1200 osób. Łącznie wydano 26 564,00 kg artykułów żywnościowych. Ze wsparcia mogły skorzystać osoby spełniające kryterium dochodowe w wysokości 220 % kryterium uprawniającego zgodnie w ustawą o pomocy społecznej tj. dla osób samotnie gospodarujących -1707,20 zł, dla osób w rodzinie 1320,00 zł.

Wypoczynek dla dzieci i młodzieży

Kuratorium Oświaty z ramienia Wojewody Zachodniopomorskiego i Ministra Edukacji Narodowej ogłasza otwarty konkurs ofert na realizację zadania wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie co roku składa zapotrzebowanie do Kuratorium Oświaty na wypoczynek letni.

Wypoczynek skierowany jest do dzieci i młodzieży z mniejszymi szansami, które ze względu na swoją sytuację, wynikającą z problemów rodzinnych, miejsca zamieszkania, niepełnosprawności i in. mają utrudniony dostęp do wypoczynku.

Beneficjentami wypoczynku letniego są dzieci i młodzież z rodzin wielodzietnych, żyjących w trudnych warunkach materialnych, wymagających szczególnego wsparcia wychowawczego, wychowankowie domów dziecka oraz innych placówek opiekuńczo- wychowawczych, a także rodzin zastępczych.

W roku 2022r. otrzymaliśmy 9 miejsc kolonijnych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Białogard. Dzieci spędziły wypoczynek letni w miejscowości Lesko.

III. Stypendia Szkolne

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Dochód netto na członka rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku nie może być wyższy niż kwota 600 zł.

Wypełnione kompletne wnioski wraz z załączonymi dokumentami należy składać od 01 września do 15 września b.r., a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowniczych służb społecznych w terminie do 15 października. W uzasadnionych przypadkach wniosek może być złożony po upływie terminu.

Pomoc materialna przysługuje:

- uczniowi szkoły podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej, policealnej, do czasu ukończenia kształcenia- nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- wychowankowi ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży upośledzonej w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki – do czasu zakończenia jego realizacji,
- słuchaczowi kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych, kolegium pracowników służb społecznych- do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia, zwanych w dalszej części „uczniem”.

Stypendium szkolne może być przyznane w okresie od września do czerwca w danym roku szkolnym,

a w przypadku słuchaczy kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowniczych służb społecznych od października do czerwca danego roku szkolnego.

Stypendium szkolne może być udzielone w następującej formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych wykraczających poza zajęcia realizowane w szkołach w ramach planu nauczania a także poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakup podręczników.

W roku 2022 złożono 158 wniosków o przyznanie stypendium szkolnego. Łącznie wsparciem objętych zostało 145 rodzin na łączną kwotę 85 300,00 zł.

IV. ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY I ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE

3.1 Świadczenia rodzinne

Realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych, od 2004 zajmuje się Sekcja Świadczeń Rodzinnych GOPS, działa ona jako odrębny organ administracji samorządowej. W 2022 roku ze świadczeń rodzinnych tj. na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych skorzystało ok. 408rodzin, wydano ok. 433 decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych. W skład świadczeń rodzinnych wchodzi zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, oraz świadczenia opiekuńcze którymi są zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie. Świadczenia rodzinne są w całości zadaniami zleconymi finansowanymi z budżetu państwa.

Dokładne wartości wypłaconych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

TABELA Nr 6

Rodzaj świadczeń	Wydatki w 2022 (zł)	Liczba wypłaconych świadczeń w roku 2022	Liczba rodzin korzystających przez cały rok
Zasiłki rodzinne	413 391,06	3673	173
Dodatki do zasiłków rodzinnych	194 005,95	2245	146
Zasiłki pielęgnacyjne	476 143, 04	2209	202
Świadczenia pielęgnacyjne	1 332 718,70	634	57

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	26 000,00	26	24
Świadczenie rodzinne	195 841,90	215	29
Składki na ubezpieczenie społeczne SZO +św. pielęgnacyjne	225 228,38	399	38
Składki na ubezpieczenie zdrowotne /ZDO/ŚP/SZO	52 457,31	287	26
Specjalny zasiłek opiekuńczy	7 440,00	12	1
Zasiłek dla opiekuna	2 480,00	4	1
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia żywego dziecka" Za życiem"	0,00	0	0

Zasiłki rodzinne w 2022 roku były wypłacane na podstawie kryterium dochodowego 674,00zł. Kryterium jest nieco wyższe dla rodzin, które wychowują dziecko niepełnosprawne, obecnie jest to kwota 764,00zł. Ilość pobieranych świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami zmniejszyła się, przyczyną może być lepszy system ekonomiczny rodzin w 2022 r. i ich zatrudnienie oraz wzrost kwoty minimalnej płacy brutto w roku 2022 przy minimalnym kryterium stosowanym w zasiłku rodzinnego. Drugą przyczyną może być brak świadomości do jakich świadczeń jesteśmy uprawnieni. Składając wniosek o świadczenie wychowawcze, w wielu przypadkach okazywało się, że rodziny kwalifikują się do otrzymania innych świadczeń.

Zasiłki pielęgnacyjne od 1 listopada 2022 r. – 215,84zł przeznaczone są dla osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności, lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Ponadto zasiłek pielęgnacyjny można przyznać osobie legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu jeżeli jej niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia. Świadczenie to nie jest zależne od dochodu.

Od stycznia 2013r. ustawa o świadczeniach rodzinnych uległa znaczącym zmianom w zakresie świadczeń opiekuńczych, wprowadzono zupełnie nowy typ świadczenia tj. specjalny zasiłek opiekuńczy, a znaczącym modyfikacjom uległy przepisy dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych.

Świadczenie pielęgnacyjne jest pobierane przez osoby rezygnujące z zatrudnienia lub nie podejmujące pracy, w związku z opieką nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem

o niepełnosprawności. Od stycznia do grudnia 2022r. wynosiło ono 2019 miesięcznie. Za osoby pobierające świadczenie, ośrodek odprowadza składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Osoby opiekujące się dorosłymi niepełnosprawnymi mogą ubiegać się o **specjalny zasiłek opiekuńczy**. Aby za opiekę nad osobą niepełnosprawna uzyskać to świadczenie trzeba spełniać kryterium dochodowe, które w roku 2022r. wynosiło 764,00 zł.

Zasiłek dla opiekunów wypłacany jest w kwocie 620,00 zł miesięcznie, osobom, które wcześniej pobierały świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad osobą starszą i nie uzyskały prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego. W związku ze zgonem osób nad którymi sprawowana była opieka, zasiłek ten nie będzie już wypłacany, ponieważ nowe osoby mogą ubiegać się wyłącznie o św. Pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy.

3.2 Fundusz alimentacyjny

Realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, również zajmuje się Dział Świadczeń Rodzinnych. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są wypłacane od 01.10.2008 roku. W roku 2022 r. wypłacono świadczeń na łączną kwotę 276 573,59 zł wypłacono 733 świadczeń.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nakłada na organ również obowiązek dochodzenia wypłaconych świadczeń od dłużników alimentacyjnych. W celu odzyskania należności organ dysponuje szeregiem możliwości udostępnionych przez ustawodawcę. Organ może np. wystąpić do prokuratury na podstawie art. 209 KK z wnioskiem o ściganie dłużnika jako uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, bądź zwrócić się z wnioskiem do Starostwa Powiatowego o zatrzymanie prawa jazdy. Organ podjął ponad 375 innych czynności urzędowych zmierzających do odzyskania należności dla skarbu państwa. W tym celu organ współpracuje z instytucjami takim jak Prokuratura, Policja, Ministerstwo Sprawiedliwości, Powiatowy Urząd Pracy, Biura Informacji Gospodarczej czy Komornicy Sądowi., Ośrodki Pomocy Społecznej. Dodatkowo organ przeprowadza procedurę na podstawie wniosków o podjęcie działań wobec dłużników, nadesłanych z innych gmin będących miejscem zamieszkania wierzyciela, jeżeli dłużnik przebywa na terenie gminy Białogard.

3.3 Karta Dużej Rodziny

16 czerwca 2014r. weszło w życie rozporządzenie rady ministrów w sprawie realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych pod nazwą Karta Dużej Rodziny. Realizacja zadań związanych z rozporządzeniem jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Na koniec grudnia roku 2022 wydano ponad 161 karty.

Celem ustawy jest wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez zmniejszenie wydatków związanych z wychowaniem dzieci, ale także kreowanie pozytywnego wizerunku wielodzietności. Ustawa wprowadza takie rozwiązania jak:

- przyznanie rodzinom wielodzietnym ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, na podstawie biletów jednorazowych,
- przyznanie ulgi 49% przy przejazdach kolejowych na podstawie biletów miesięcznych,
- zwolnienie z opłat za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary,
- przyznanie ulgi w opłacie paszportowej.

Zgodnie z przepisami ustawy uprawnienia przysługujące na podstawie Karty mogą być przyznawane przez instytucje podległe właściwym ministrom, ale także przez inne podmioty na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw rodziny. Podmioty te przed podpisaniem umowy będą podlegały ocenie pod kątem zapewnienia jak najszerszej dostępności, atrakcyjności usług i gwarancji odpowiedniej jakości. Minister będzie mógł zawrzeć z wojewodami porozumienia w sprawie zawierania umów, a także zlecić, w drodze konkursu ofert, zawieranie umów organizacjom pozarządowym. Koszty związane z zawieraniem umów finansowane będą z budżetu państwa.

Każdy podmiot, który przyzna rodzinom wielodzietnym uprawnienia, będzie miał prawo do posługiwania się znakiem *TU HONORUJEMY KARTĘ DUŻEJ RODZINY*. Znak ten będzie mógł być wykorzystywany w szczególności w materiałach reklamowych lub informacyjnych.

Od stycznia 2018r. zmieniły się zasady przyznawania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami pomimo przekroczenia kryterium dochodowego. W dotychczasowym stanie prawnym możliwe było przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego w razie przekroczenia kryterium dochodowego tzw. przyznaniem warunkowym (kryterium dochodowe nie mogło być przekroczone więcej niż o kwotę najniższego zasiłku). Obecnie na podstawie nowych przepisów zmieniających ustawę o świadczeniach rodzinnych przyznanie warunkowe zostało zastąpione zasadą „złotówka za złotówkę”. Jeśli kryterium dochodowe zostanie przekroczone to prawo do zasiłku rodzinnego wraz z

dodatkami będzie przyznane w sytuacji, w której łączna kwota dochodu rodziny pomniejszona o kwotę kryterium dochodowego nie będzie wyższa od łącznej kwoty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługującymi danej rodzinie.

Od stycznia 2018r. do katalogu świadczeń rodzinnych wprowadzono także świadczenie rodzicielskie. Świadczenie to przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są osoby bezrobotne, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Świadczenie rodzicielskie jest przyznawane na okres do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia w kwocie 1 000 zł miesięcznie.

3.4 Świadczenie wychowawcze

1 kwietnia 2016r. w życie weszła ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016r. Zgodnie z w/w ustawa każde dziecko do ukończenia 18 roku życia uprawnione jest do świadczenia wychowawczego w kwocie 500,00 zł miesięcznie. Do realizacji tego zadania wyznaczona został Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Białogardzie. W 2022 r. liczba uprawnionych do świadczenia wychowawczego 742 rodziny. Liczba świadczeń do maja 2022 roku wynosiła 5786. GOPS w Białogardzie wypłacił świadczeń wychowawczych na kwotę 2 871 302,05 zł.

Realizacja programu Rodzina 500+ od samego początku przebiegała bardzo sprawnie, jeszcze przed wejściem w życie ustawy wywieszane były informacje dot. sposobu wypełniania wniosków oraz niezbędnych dokumentów. Wnioski służyły sukcesywnie i rozpatrywane były na bieżąco.

W dniu wejścia w życie ustawy „o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”- Rodzina 500+ działania były podejmowane nie tylko przez pracowników zajmujących się bezpośrednio obsługą zadania, ale również innych pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Pracownicy socjalni odgrywają kluczową rolę w realizacji Programu 500+, spotykają się z rodzinami i sprawdzają rzetelność wydatkowania przyznanego środków, sprawdzają co się dzieje w takiej rodzinie, aby wyeliminować przypadki nadużyć.

Aby wykluczyć ewentualną eksmisję rodzin z uwagi na zadłużenia w opłatach za zajmowany lokal, pracownicy socjalni i asystenci rodziny na bieżąco mają pieczę nad wydatkami w rodzinach niezaradnych życiowo, które nie dbają o ten obowiązek. Takie działania przyczyniły się do tego, że wiele rodzin spłaciło zadłużenia za lokal i obecnie obniżyło swoje wydatki poprzez uzyskanie prawa do dodatku do wydatków mieszkaniowych. Bez wsparcia w ramach Programu 500+ takie działania nie były by możliwe. Pracownicy socjalni pracując w tych rodzinach przyczyniają się do podniesienia wśród dzieci poczucia bezpieczeństwa. Od 1 czerwca 2022 wypłatą świadczeń

wychowawczych zajmuje się Zakład ubezpieczeń Społecznych, tutejszy Ośrodek nadal zajmuje się obsługą wniosków w/w świadczenia tylko w kwestii koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

3.5 Czyste powietrze

W ramach realizacji ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz.2019) Gminny ośrodek pomocy społecznej w Białogardzie wydaje zaświadczenia o uzyskanych dochodach uprawniające do złożenie wniosku w ramach dofinansowania zadań z zakresu „Czystego powietrza”.

3.6 Dodatek osłonowy

4 stycznia 2022 roku weszła w życie Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, którą można było otrzymać i zależała od kilku kwestii. Głównie od wysokości dochodu i liczby osób w gospodarstwie domowym, ale też sposobu ogrzewania domu(zgłoszenie do CEEB). Stawki dodatku osłonowego wynosiły od 400 zł. rocznie dla osób samotnych do 1437,50 zł rocznie dla największych gospodarstw domowych. W przypadku dodatku osłonowego obowiązywała bowiem zasada złotówka za złotówkę. Wypłacany dodatek był pomniejszany proporcjonalnie do przekroczenia kwoty, jednak nie mogło wynosić mniej niż 20 zł. Dodatek osłonowy przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 2100 zł. W gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Wnioski o dodatek osłonowy przyjmowane były przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w okresie 04.01.2022 do 02.12.2022. Łącznie wpłynęło 896 wniosków na łączną kwotę 577 274,80 zł.

3.7 Dodatki do źródeł ciepła

Dodatek Węglowy

W dniu 05 sierpnia 2022r. ogłoszona została ustawa o dodatku węglowym (Dziennik Ustaw 2022, poz. 1692 ze zm.).

Dodatek węglowy przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi, wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów

oraz

o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561 i 1576).

Wnioski o dodatek węglowy przyjmowane były przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w okresie 17.08.2022r.- 30.11.2022r. Łącznie wpłynęło 1414 wniosków, z czego rozpatrzono pozytywnie 1299 wniosków. Do dnia 31.12.2022r. wypłacono 1248 dodatków na łączną kwotę 3 744 000,00zł.

Dodatek dla gospodarstw domowych

W dniu 19 września 2022r. ogłoszona została ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022r., poz. 1967 ze zm.).

Wprowadzony został dodatek dla gospodarstw domowych, który przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo kocioł olejowy, zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576 i 1967), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy. Wnioski o dodatek węglowy przyjmowane były przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w okresie 22.09.2022r.- 30.11.2022r. Łącznie wpłynęły 633 wnioski: 100 na pelet drzewny lub inny rodzaj biomasy, 522 na drewno kawałkowe, 6 na gaz LPG i 5 na olej opałowy.

Do dnia 31.12.2022r. pozytywnie rozpatrzone 600 wniosków, wypłacono 549 dodatków na kwotę 747 500,00zł.

Dodatek elektryczny

Ustawą z dnia 07 października 2022r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2022r., poz. 2127 ze z.) wprowadzony został dodatek elektryczny.

Dodatek elektryczny przysługuje odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w rozumieniu art. 3 pkt 13b ustawy – Prawo energetyczne, w przypadku gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną, i źródło to zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576 i 1967), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy. **Wniosek o wypłatę dodatku elektrycznego składa się w terminie od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 1 lutego 2023 r.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie do dnia 31.12.2022r. przyjął **12 wniosków o przyznanie dodatku elektrycznego**. Nie rozpatrzony został żaden wniosek z uwagi na fakt, iż ustawowy termin wypłaty przewidziany został do dnia 31 marca 2023r.

3.8 Pomoc dla obywateli Ukrainy

Rok 2022 to początek konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Ustawą z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. 2022, poz. 583 ze zm.) wprowadzona została **pomoc w postaci jednorazowego świadczenie w wysokości 300zł na osobę**, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Pomoc ta przysługuje obywatelom Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznawany jest za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL.

W roku 2022r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie zrealizował **łącznie 39 wniosków dla 59 obywateli Ukrainy na kwotę 17 400,00zł.**

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. 2022, poz. 583 ze zm.), każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni na własny

koszt, **zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy**, może zostać przyznane świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyjął i rozpatrzył pozytywnie **31 wniosków od osób fizycznych dla 37 obywateli Ukrainy na kwotę 119 560,00zł** oraz **3 wnioski od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą dla 10 obywateli Ukrainy na kwotę 25 920,00zł**.

V. WYKONANIE FINANSOWE ZA 2022 ROK ORAZ PLAN NA 2023 ROK GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁOGARDZIE

Wykonanie za 2022 r. wynosi **15 565 712,04 zł** na rok 2023 Ośrodek ma zaplanowany budżet w wysokości **7 399 458,00 zł**.

Wysokość dotacji przyznanej na poszczególne rodzaje działalności GOPS przedstawiono w tabeli nr 7.

TABELA NR 7

Rodzaj działalności	Wykonanie na 2022	Plan na 2023
I Zadania własne ogółem w tym ;	2 624 830,85	3 022 621,00
Wspieranie rodziny	56 756,74	68 250,00
Dożywianie	159 728,00	150 000,00
Dodatki mieszkaniowe	31 799,00	35 000,00
Rodziny zastępcze	136 293,03	170 000,00
Działalność placówek opiekuńczo wychowawczych	216 940,69	230 000,00
Pomoc materialna dla uczniów - stypendia	17 060,00	21 000,00
Ośrodek wsparcia	29 776,00	45 000,00
Usługi opiekuńcze	45 227,87	132 071,00
koszty utrzymania GOPS	1 436 921,23	1 551 300,00
Zasiłki i pomoc w naturze/ projekt	79 975,43	70 000,00
Domy Pomocy Społecznej	397 352,86	550 000,00
Świadczenia wychowawcze	0,00	0,00
Świadczenia rodzinne i FA Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego	17 000,00	0,00
II Zadania zlecone ogółem w tym;	11 581 974,69	3 637 609,00
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	19 670,00	14 000,00
Składki na ubezpieczenie zdrowotne – świadczenia rodzinne	52 457,31	46 000,00
Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego	3 233 541,04	3 475 000,00
Karta dużej rodziny	1 290,00	0,00

Wynagrodzenie opiekuna prawnego - zasiłek zasądzony postanowieniem Sądu	7 684,00	609,00
Świadczenia wychowawcze	2 882 113,70	0,00
Świadczenie 300+	0,00	-
Dodatek osłonowy	588 668,64	0,00
Dodatek węglowy	3 978 000,00	30 600,00
Dodatek inne źródła ciepła	818 550,00	20 400,00
Dodatek elektryczny	0,00	51 000,00
III Dotacja z budżetu na zadania własne gminy w tym:	1 160 420,95	739 228,00
Pomoc materialna dla uczniów - stypendia	68 240,00	0,00
Wspieranie rodziny	3 000,00	0,00
Dożywianie – posiłki dla potrzebujących	519 942,00	200 000,00
Składki na ubezpieczenie zdrowotne – świadczenia społeczne	16 323,21	21 232,00
Zasiłki stałe	206 062,67	211 057,00
Zasiłki okresowe	101 129,71	153 351,00
koszty utrzymania GOPS	161 200,00	153 588,00
Projekt „ProOpieka - kompleksowe usługi opiekuńcze	84 523,36	0,00
Fundusz Pomocy Obywatelom Ukrainy	198 485,55	0,00
Zapewnienie całodziennego wyżywienia i zakwaterowania	179 994,51	0,00
Posiłek dla dzieci i młodzieży z Ukrainy	0,00	0,00
Zasiłki	0,00	0,00
Jednorazowe świadczenie 300 zł.	17 747,04	0,00
Stypendia i zasiłki szkolne	0,00	0,00
Świadczenia rodzinne	744,00	0,00
OGÓŁEM	15 565 712,04	7 399 458,00

Z przedstawionej tabeli wynika, że dotacja, którą posiadamy nie zaspokoi wszystkich potrzeb Ośrodka. Śladem poprzednich lat dotacja na poszczególne zadania w szczególności na zadania zlecone jest uzupełniana w ciągu roku budżetowego.

Najpilniejsze sprawy pomocy społecznej w 2023r. to:

- Zapewnienie ciągłości realizacji świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) w ramach zadań własnych i zleconych.
- Realizacja programu wieloletniego „Posiłek w szkole iw domu”, którym objęte będą dzieci do 7 roku życia, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osoby i rodziny znajdując się w trudnej sytuacji życiowej.
- Realizacja wniosków osób oczekujących na skierowania do domów pomocy społecznej.

VI. PLAN I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2023 ROK

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Celem pomocy społecznej jest także zapobieganie powstawaniu sytuacji powodujących konieczność korzystania z pomocy społecznej. Pomoc społeczna powinna również zapobiegać marginalizacji osób, rodzin, powinna mobilizować do aktywnego i samodzielnego działania i rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych.

Tabela nr 8 przedstawia plan zadań i potrzeb Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie na rok 2023.

TABELA NR 8

Lp	Treść zadania	Sposób finansowania	Odpowiedzialny za realizację	Uwagi
1	2	3	4	5
1	Realizacja zadań zleconych wg przepisów ustawy o pomocy społecznej;	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	W ramach zabezpieczonych dotacji
2	Realizacja zadań własnych wg przepisów ustawy o pomocy społecznej;	Budżet Gminy Białogard	Dyrektor GOPS	W ramach zabezpieczonych dotacji
3	Realizacja zadań w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych;	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Przyznana dotacja
4	Realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Realizacja działań wobec dłużników alimentacyjnych zmierzających do zwiększenia ściągalności należności

5	Realizacja programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”;	Budżet Gminy Białogard, Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Objęcie pomocą w formie gorącego posiłku i zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności
6	Realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o pieczy zastępczej- asystent rodziny;	MPiPS, Budżet Gminy Białogard	Dyrektor GOPS	Objęcie pomocą rodzin, które wykazują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
7	Stypendia szkolne;	Budżet Wojewody, Budżet Gminy Białogard	Dyrektor GOPS	Prognozowana liczba wniosków na nowy rok szkolny- 300 wniosków.
8	Realizacja ustawy o Karcie Dużej Rodziny;	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Działania podejmowane na rzecz rodzin wielodzietnych (przyjmowanie wniosków i wydawanie KDR)
9	Realizacja ustawy o „pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”;	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Realizacja programu „Rodzina 500 plus” dotyczącej tylko koordynacji
10	Szkolenia dla pracowników GOPS;	Budżet Gminy Białogard, Środki UE	Dyrektor GOPS	Szkolenia podnoszące kwalifikacje i wiedzę pracowników GOPS
11	Współpraca ze specjalistami (prawnik, terapeuta, psycholog) w formie zatrudnienia, wolontariatu;	Budżet Gminy Białogard, Środki UE	Dyrektor GOPS	Działania realizowane na rzecz podopiecznych, współpraca ze stowarzyszeniami.

12	Realizacja ustaw o dodatkach do źródeł ciepła	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Realizacja zadania zgodnie z wytycznymi ustawy.
13	Realizacja ustawy „Za życiem	Budżet Wojewody	Dyrektor GOPS	Realizacja zadania zgodnie z potrzebami mieszkańców Gminy Białogard

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie realizuje w swojej codziennej pracy Ustawę o pomocy społecznej, Ustawę o świadczeniach rodzinnych, Ustawę o pieczy zastępczej, Ustawy o dodatkach do różnych źródeł ciepła oraz realizuje zadania w oparciu o Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych.